

Παλιώτερο δαγύλω βε Σουμέλα Μοναχία και παιδία
12-8-55

Πρόγραμμα αφιερωμένο στην Παναγία Σουμελά.

.....ή χορωδεία με τη συνοδεία της λύρας
Σουμελά λέν' την Παναγιά Σουμελά λέν' και σένα
θα προσκυνώ την Παναγιάν κι' έρχουμαι μέτ' έσένα.

- Ο. (ή λύρα και τό τραγούδι σταματούν) Με τέτοια τραγούδια δονούσε ή άτμό-
σφαιρα του άλησμονήτου μας Πόντου τούτες τίς μέρες. Άς αφιερώσουμε σή-
μερα τή σιέφη μας στο θρυλικό Μοναστήρι της Μεγαλόχαρης του Πόντου
Παναγιάς της Σουμελά. Άς πάμε λίγα χρόνια πίσω να ξαναθυμηθούμε τά
περασμένα. Παραμονή του ΙΣΑύγουστου: "Όλοι μιά σιέφη έχουν τό πώς θα
μπορέσουν να πάνε στην Παναγία Σουμελά. Οί περισσότερες πόλεις μά και
τά χωριά του Πόντου απέχουν πολύ από τό Μοναστήρι της Σουμελά. "Όμως
ο μακρινός δρόμος γι' αυτήν είναι μιά εύχάριστη ιούραση. Θα πάνε να
προσκυνήσουν. Θα δουν κατάματα την Παναγία στο "Ιστορικό Της εικόνισμα.
Θα πούν σ' αυτήν τον πόνο τους, τον καύμό τους και έχουν βαθειά την
πίστη, πώς θα γίνει τό θαύμα. Και οί παρέες με φωνές και άλαλαγμούς με
τούς γλυκούς ήχους της λύρας, δημιουργούν μιά χαρμόσυνη άτμόσφαιρα.
(λύρα φωνές, σφυρίγματα) Ξεκινούν χαρούμενα, γιά να περάσουν βουνά και
λαγναδιές μέσα από δύσβατες διαβάσεις με επικίνδυνες όμίχλες πολλές
φορές, . (ή χορωδεία με τη συνοδεία της λύρας στα έπόμενα δίστιχα).

Χαντσούκαμ' γιά χαμέλυνον καμέναμ' κι' έλάτε
φογούμε τό σαρήν τ' άρνέμ' σήν δύσαν να μή χάτε.
Χαντσούκαμ' γιά χαμέλυνον και γιά θα χαμελύνω
σήν Παναγιάν άμνυσα άσό νερό σ' θα πίνω.
Χαντσούκαμ' τ' έλατόκλαδα σ' κρύφνε την Παναγίαν
κρύφνε την κόρην π' άηγαπώ και καίγνε την καρδιά μ'.

- Ο. Βουίζουν τά ύψώματα του Μελά. "Όλοι πανηγυρίζουν, προσκυνούν με εύλάβεια
και ή Παναγία με τά θαύματά της προκαλεί συγκινητινές χαρές ανάμεσα στα
πλήθη. Δοξασμέντα Σουμελά, μεγάλον τ' όνομα σ', τρανών ή 'όξα σ'.
Παναγία Σουμελά φύλαξε και προστάτεψε έμείς τούς "Ελληνες που βρεθήκαμε
έδω στον Πόντο δύο χιλιάδες τόσα χρόνια γιά να φυλάξουμε κι' έμείς μέσ'
τήν καρδιά μας τή δόξα Σου, να κρατήσουμε τίς "Εθνικές μας παραδόσεις.
.....λύρα τραγουδι.....

Σή Παναγίας τό ποτάμ' έρούξεν ή κληδείτσα μ'
κι' έκλεϊστοτεν κι' να δημ' άτο σέν μέν κεράν νυφίτσα.
'Η Σουμελά ή Παναγία έχει μακρέα σιάλας
τό κορτσόπον τό άγαπώ έχει μακρέα τσάμες.

Εκατοντάδες χρόνια τό θρυλικό μοναστήρι τῆς Σουμελά συγκεντρώνει κάθε 15 Αὐγουστο τοὺς χιλιάδες προσκυνητές, γιὰ νά τοὺς φωτίσῃ καί αὐτοί τοὺς ἄλλους συνανθρώπους πού δέν μποροῦν ν' κείνῃ ἡ τούτῃ τῇ χρονιά νά πᾶνε στή Σουμελά. Ἡ ζωὴ τῶν Ποντίων στὸν Πόντο δέν ἔχει κανένα νόημα χωρίς τὴν Σουμελά. Ἡ Παναγία Σουμελά πέταξε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, γιὰ ν' ἔρθῃ ἐδῶ στὸν Πόντο. Στὸ ὄρος τοῦ Μελέ δυὸ Μοναχοί χτίζουσι τὴν πρώτη τῆς στέγῃ. Τὸ περίπου αἰῶνες φωτίζει τοὺς Ἕλληνες Χριστιανοὺς τοῦ Πόντου. Οἱ ἀρχαῖοι Καλόγεροι φυλάγουν μὲ αὐτοθυσία πολλές φορές τὸ Μοναστήρι, ὅπου εἶναι κρυμμένα πολύτιμα κειμήλια τοῦ Βυζαντινοῦ μεγαλείου. Ὅμως τίς χαρές δέν ἀργοῦν νά τίς διαδεχτοῦν οἱ λυπες, οὐ καὶ θμοί. Ἐρχεται ἡ ὥρα τοῦ μεγάλου θρήνου, τὸ ἀγριο ξερόζωμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τὸν Πόντο. Ἡ Ἱστορία τελειώνει μὲ τὴν πιὸ θρυλικὴ τῆς σελίδα, τὴν σελίδα τοῦ ἀποχωρισμοῦ. Καί ἡ Παναγία Σουμελά πιστὴ στὸ λαὸ τῆς τὸν ἀκολουθεῖ πρόσφυξ καὶ αὐτὴ. Ἐτσι συμβαίνει στή ζωὴ. Δόξες καί μεγαλεῖα χάνονται μπροστὰ στὸν ταπεινὸς πού φέρνουν ἄλλοι καιροί, ἄλλα χρόνια..... λύρα τραγουδοι.....

Τῇ Σουμελάς τὸ καὶ ποῦ ἔκλειν καὶ ἔρημυν
καὶ ἡ Παναγία πέταξεν σὺ λείβε ἔπαρυν.

Καρδία μ' ἀπαρηγόρητον πῶς νά παρηγορῶσε;
τὰ τέρτια ἐσέν ἔφαγαν καί καὶ κατηγορῶσε.

Οἱ Πόντιοι ἔρχονται στήν Ἑλλάδα. Ἐρχονται στήν παλιά μεγάλη τους Πατρίδα ἀπὸ ὅπου ξεκίνησαν πρὶν ἀπὸ δυόμιση χιλιάδες χρόνια γιὰ νά περάσουν θάλασσες καί βουνά ὥσπου ἔφτασαν ἐκεῖ στὸν Πόντο πού τώρα πειὰ δέν ὑπάρχει. Ἐδῶ στήν Ἑλλάδα οἱ Πόντιοι καινοὺργια ζωὴ. Ὅμως οὐδέ στιγμὴ λησμονοῦν τὴν Ἱστορία τους, τοὺς θρόλους καί τίς παραδόσεις. Καί ἡ Παναγία Σουμελά; Αὐτὴ παύει νά εἶναι πρόσφυξ ὅπως καί ὁ λαὸς τῆς. Οἱ Πόντιοι φτιάχνουν τὸ καινούριο τῆς Μοναστήρι σὰ ὑφώματα τῆς Καστανιάς στή Βέροια. Ἐδῶ ἀρχίζει ἡ καινούρια Ἱστορία. Στὴν Καστανιά ἀρχίζει τὸ καινούριο προσκυνητῆρι τῶν Ποντίων. Ἡ Σουμελά ξαναζωντανεύει τοὺς παλιούς τῆς θρόλους καί ὁ λαὸς τίς τραγουδοι.

Ἐγὼ Ποντιοπούλ' εἶμαι κανέναν καὶ φοῦμαι
σὴν Καστανιά σὴ Σουμελά θά πάω στεφανοῦμαι.

(Μαζὺ μὲ τὸ προηγούμενο διστιχὸ τραγουδιοῦνται καί τὰ ἐπόμενα πάνω σὲ εἰδυμο σκοπὸ)

Τσίξον ἐμέν τὸν ὀρφανὸν τσίξον ἐμέν τὸν νέον
ρασόπα σκίζω καὶ ἔχουμαι ἀσὸ χατίρτα τὸ πλέον.

Ἡ μαχαλά μ' ἡ Μόχωρα ἡ πατρίδα τῇ Κρώμη
θεῖα μ' ὁδὸς με τὸ κόρτσικο σ' ἄς ὅλεν τὸ μικρόνι.

Ανός εἰς τὴν ἐκκλησίαν

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας

ἐκ τῆς ἐκκλησίας